

Natur og vandmiljø, Økonomi og ledelse

Kan hensyn til naturen og klimaet forenes?

Små justeringer i et klimaprojekt kan give positiv effekt på naturen. Og omvendt. Men det kræver et langsigtet og helhedsorienteret syn for dig som landmand at træffe de rigtige valg.

Viden om

Lad os starte med et konkret eksempel: Når et lavbundsareal tages ud af drift, er det mest optimale for klimabelastningen, at vandstanden ligger konstant på 10 cm under terræn. For biodiversiteten er det dog afgørende at, at vandet kan løbe uhindret i landskabet - og så vil den ofte svinge op og ned, så der på skift er tørt og oversvømmet. Hvad gør man så?

Nedgangen i biodiversitet og påvirkninger af klimaet er to forskellige problematikker, og de kræver derfor to forskellige løsninger. Men nogle gange kan de forenes. Og det er sammenhængskraften mellem de to, som denne artikel handler om.

Et tiltag som er indført for at nedbringe din bedrifts klimapåvirkning skal naturligvis have så stor positiv effekt på klimaet som overhovedet muligt – men hvad nu, hvis lidt flere ressourcer eller en lidt klogere tilgang kan gøre, at også biodiversiteten forbedres, vil det så ikke være at overveje?

Tænk natur ind i dine klimaløsninger

Det er afgørende, at du tænker biodiversitet ind i klimaprojekter fra starten, hvis du vil have naturmæssige sidegevinster. Her er 3 eksempler:

1. Udtagning af kulstofrige lavbundsjorder, hvor naturen kan tilgodeses ved at oprette sammenhængende græsningsprojekter, genoprette naturlig hydrologi og/eller tilbageholde næringsstoffer. Her kan det give mening at lade sig inspirere af DCEs guide.
2. Store sammenhængende naturprojekter, hvor det er muligt at udtage og sammenbinde både lavbunds- og højbundsjorder. Lavbundsjorder vil i sagens natur have et stort klimapotentiale, og højbundsjorder har ofte det største potentiale for at gavne biodiversiteten.
3. Store lavtliggende arealer med natur kan ofte fungere som afbødning for klimaforandringerne, da de kan modtage store mængder vand, som ellers ville have påvirket dyrkningsarealer eller beboelse.

<https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=52afff038aaed83ab70c3041f07a8959&source=embed&photo%5fid=82958799&autoPlay=0>

Se videoen: AU-forsker: Sådan forvalter man naturen i nye lavbundsprojekter

Din rolle som landmand

For at overvejelsen omkring klima og naturprojekter kan komme i spil, kræver det viden om mulighederne. Kravene og forventningerne til dig som landmand stiger år for år, både inden for klima og biodiversitet. Dine finansielle samarbejdspartnere efterspørger indsatser og rapportering inden

for ESG, og her er klima og biodiversitet begge vigtige punkter.

Klima har stor vægt både i omverdenens krav og i afrapportering af ESG-mål, men derfor er det ikke sikkert, det er det vigtigste punkt for netop din bedrift. SEGES Innovation anbefaler, at du går i dialog med din lokale rådgiver i DLBR for at vurdere potentialerne inden for klima og natur på din bedrift.

I SEGES Innovation ser vi en generel tendens til, at flere og flere har succes med at tænke i store helhedsorienterede projekter, hvor både natur og klima er tænkt ind fra starten. Så er det en mulighed på din bedrift, vil det være at foretrække.

Nemmere at måle på klima end natur

Beregninger, målinger og målsætninger er langt inden for klima. Inden for natur og biodiversitet er man nærmest først lige begyndt. Det er der mange årsager til, men vigtigst for dig er det at se på betydningen.

Betydningen er, at der i langt højere grad er kontant afregning, når du arbejder med klima. Du får nogle konkrete tal, du kan vise til dine samarbejdspartnere og omverdenen.

Når du arbejder med biodiversitet og natur er verificerede tal sværere at fremskaffe, og hensigter og formål er ofte det, man må ty til i for eksempel ESG-rapportering. Dette vil efter alt at dømme ændre sig de kommende år, så også biodiversitetsindsatser bliver målbare.

Tips til dig, der vil hjælpe både naturen og klimaet

Det kan være svært at finde balancen, når man skal handle på forskellige bæredygtighedsudfordringer - men her tips til, hvis du vil stå på begge ben i forhold til natur og klima.

1. Acceptér, at der sjældent er mulighed for både at gavne klima og biodiversitet maksimalt, men en lidt mindre klimaeffekt og maksimal biodiversitetseffekt er ofte muligt i naturprojekter af en vis størrelse.
2. Findes der allerede værdifuld natur på ejendommen, kan spænde ben for tilladelsen til et lavbundsprojekt, og det er måske nødvendigt med en disposition. Her kan det hjælpe at indføre naturforvaltningstiltag som en del af projektet.
3. De lokale forhold bestemmer potentialet for henholdsvis klima og biodiversitet. Nogle arealer egner sig måske ikke til et lavbundsprojekt – for eksempel hvis tørveindholdet ikke er højt nok.

Andre arealer egner sig ikke til at blive plejet med græssende dyr - hvis arealet for eksempel er for småt, vådt og ensformigt.

4. Husk at indtænke begge dagsordener fra start i helhedsorienterede projekter. Eksempelvis kan det være svært senere at etablere hegning eller få de nødvendige kompensationer.

Do no significant harm

Det lyder måske som et smart engelsk begreb, men i bund og grund er "do no significant harm" en meget jordnær og ligetil tilgang til dine klima- og naturtiltag på bedriften. Og det er et princip, som også EU og andre instanser har taget til sig i udførelsen af politikker og principper.

"Do no significant harm"-princippet beskriver, hvordan man som ansvarlig myndighed eller privatperson ikke bør gavne enkelte bæredygtighedsdagsordener på bekostning af andre. Kort sagt bør man ikke indføre klimatiltag, der skader naturen i særlig grad og vise versa.

Hermed er det meningen, at vi som samfund kan undgå at forårsage betydelig skade på klima, miljø eller natur som følge af implementeringen af et bestemt projekt eller en bestemt handling. Her er det vigtigt at hæfte sig ved ordet "significant" – som groft kan oversættes til "betydelig" eller "særlig". Det betyder at en smule skade godt kan accepteres, men at man skal kunne argumentere for, at skaden ikke er ude af proportioner i forhold til den gevinst, som et projekt eller et tiltag vil have.

Et lavbundsprojekt kan f.eks. ofte accepteres, hvis der primært oversvømmes dyrkede arealer. Til gengæld vil det være svært eller umuligt at få lov og oversvømme værdifulde rigkær med næringsrigt overfladevand. Her kan det anbefales at fokusere på det, som der er størst potentiale for på det enkelte areal. Herudover kan det som nævnt tidligere give mening at indføre naturgavnende tiltag i lavbundsprojekter, hvor den eventuelle negative effekt af f.eks. at tilføre yderligere næringsstoffer til arealet kan mitigeres.

Essensen af "do no significant harm" er at forfølge positive forandringer, mens man samtidig undgår at forårsage nye problemer eller forværre eksisterende. Det handler om at tage et holistisk syn på bæredygtighed og afveje forskellige interesser og konsekvenser for at sikre, at tiltag ikke gør mere skade end gavn.

Så husk i det mindste det, når du iværksætter tiltag: Do no significant harm.

Klima

Lavbundsprojekter

Natur og biodiversitet

Natur og vandmiljø

Tema: Biodiversitet og naturforvaltning

Find nyeste viden, inspiration og anbefalinger til, hvordan du forvalter naturen og biodiversiteten bedst muligt og på samme tid tilgodeser en bæredygtig landbrugsproduktion.

Publiceret: 17. november 2023

Opdateret: 17. november 2023

Vil du vide mere?

Frederik Forsberg

Naturkonsulent

SEGES Innovation P/S

fkfg@seges.dk

+45 2311 9008

Alice Thoft Christensen

Specialkonsulent, Klima

SEGES Innovation P/S

atch@seges.dk

+45 2384 3413

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk